

**การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3**
**The Evaluation of Health Promotion School Project in the
Schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3**

ศรีชาติ เพ็ชรภูษา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์**

ดร.สมัคร เยาวภรณ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้การประเมินรูปแบบซิปป์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธานกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียน ตามประเด็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มที่ให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 3 คน 2) กลุ่มที่ให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 134 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 134 คน ประธานกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 134 คน ผู้ปกครอง จำนวน 134 คน และนักเรียน จำนวน 395 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธานกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านบริบท ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการยกระดับการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีการแสวงหางบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการดำเนินงานเพิ่มขึ้นศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The objectives of this study were to evaluate the management of health promotion School Project Schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3. Evaluation,

คำสำคัญ : โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

*ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการ จังหวัดกาฬสินธุ์

the researcher followed the integrated model of the CIPP model under the opinions of the school administrators, health education teachers, school commission, parents and students in 4 fields. They were context, input, process and product. The resource of this information of the study consisted of 2 groups. Firstly, 3 school administrators and 3 health education teachers, used the interview. Secondly, 134 school administrators, 134 health education teachers, 134 school commission, 134 parents and 395 students. The research instrument were used for the interview, the questionnaires. The statistical techniques employed were percentages, arithmetic, mean and standard deviation and canalization of the summarized.

The results of this study were as follows :

1. The results of the Health Promotion School Project evaluation in the Schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3 as perceived by the school administrators, health education teachers, school commission, parents and students, as a whole, were at the high level. When separately considered, it was found that the aspects on context, process and product were at the high level; the input aspect was at the moderate level.

2. The only aspect proposed for the development as the means to improve the operation of the Health Promotion School Project in the Schools under the Office of Kalasin Primary Educational Service Area 3 was the input aspect.

Keywords : Health Promotion School Project.

กฤษฎีกา

การมีสุขภาพที่ดีถือว่าเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนปรารถนาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุกคนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อชีวิตของคนอย่างยิ่ง สุขภาพได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชน ส่วนระดับความรู้ของเด็ก และเยาวชนก็ส่งผลต่อสุขภาพด้วยเหมือนกัน (กรมอนามัย, 2548, หน้า 4-5) เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นทางการ โดยสร้างเสริมสุขภาพของคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิต และการกระจายบุคลากร ตลอดจนการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2555, หน้า 11) ซึ่งเป็นการมุ่งสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกันให้เกิดกับคน สังคม และสภาพเศรษฐกิจ โดยแนวคิดยังคงยึดหลักคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา นอกจากนี้ คำว่าสุขภาพในความหมายใหม่ ครอบคลุมถึงการมีสุขภาพะทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ เป็นความอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะการไม่เกิดความเจ็บป่วย แต่หมายรวมถึงการมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เจ็บป่วย มีปัจจัยในการดำรงชีวิตที่เพียงพอ มีจิตใจที่ไม่เครียดมีปัญญาดี มีครอบครัวที่อบอุ่น และสิ่งแวดล้อมดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551, หน้า 45)

รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านสุขภาพควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งจะเห็นได้จากด้านกฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในประเด็นด้านสุขภาพอนามัย โดยมีรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้ใน 2 มาตรา คือ มาตรา 52 บัญญัติไว้ว่า เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุตั้งกล่าว การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ ทั้งนี้กฎหมายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 80(2) บัญญัติไว้ว่า ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (กรมอนามัย, 2548, หน้า 4)

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นสถานที่ที่ซึ่งทุกคนในโรงเรียนร่วมกันจัดโครงสร้างและประสบการณ์ผสมผสานเชิงบวก เพื่อปกป้องสุขภาพของนักเรียนประกอบการเรียนรู้เรื่องสุขภาพทั้งใน และนอกหลักสูตร การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อสุขภาพ การจัดให้มี การบริการสุขภาพที่เหมาะสม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ แนวคิดของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแนวคิดที่กว้างขวางและครอบคลุมด้านสุขภาพอนามัยในทุกแง่มุมของชีวิตทั้งในโรงเรียนและชุมชน นั่นคือ ความร่วมมือกันผลักดันให้โรงเรียนใช้ศักยภาพทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนตลอดจนครอบครัวและชุมชน ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนเองและผู้อื่น ตัดสินใจและควบคุมสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ จะเห็นได้ว่า แนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนานโยบายระเบียบและโครงสร้างการส่งเสริมสุขภาพทุกเรื่องที่โรงเรียนและชุมชนสามารถดำเนินการร่วมกัน การทำงานเป็นทีมโดยมีผู้นำที่เข้มแข็ง ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตกลงกันในเป้าหมายต่างๆ ภายใต้การผสมผสานแนวคิดของการพัฒนาด้านการศึกษาและด้านสุขภาพ (กรมอนามัย, 2547, หน้า 8)

ในปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวนทั้งสิ้น 198 โรงเรียน ที่มีการดำเนินงานตามกระบวนการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นครุณามัยโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะ และความรู้ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยดี มีร่างกายที่แข็งแรง และมีสุขภาพจิตที่ดีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อดูแลพัฒนา และร่วมแก้ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โรงเรียนจึงกำหนดโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของโรงเรียน การจัดทำดำเนินงานตามแผน และได้กำหนดให้มีการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ว่าได้ผลอย่างไรหลังจากดำเนินงานโครงการเสร็จสิ้นปีการศึกษา 2556 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการปรับปรุงพัฒนาโครงการในปีการศึกษาต่อไปข้างหน้า ให้มีความสมบูรณ์มีประโยชน์ต่อนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินโครงการในรูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ตามแนวของ

ดี แอล สตัฟเฟิลบีม (D.L. Stufflebeam, 1985, หน้า 169–179 อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2551, หน้า 223) เพราะรูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลครบถ้วนทุกส่วนของโครงการ ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้นักเรียนมีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน บุคคลในครอบครัว และของชุมชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

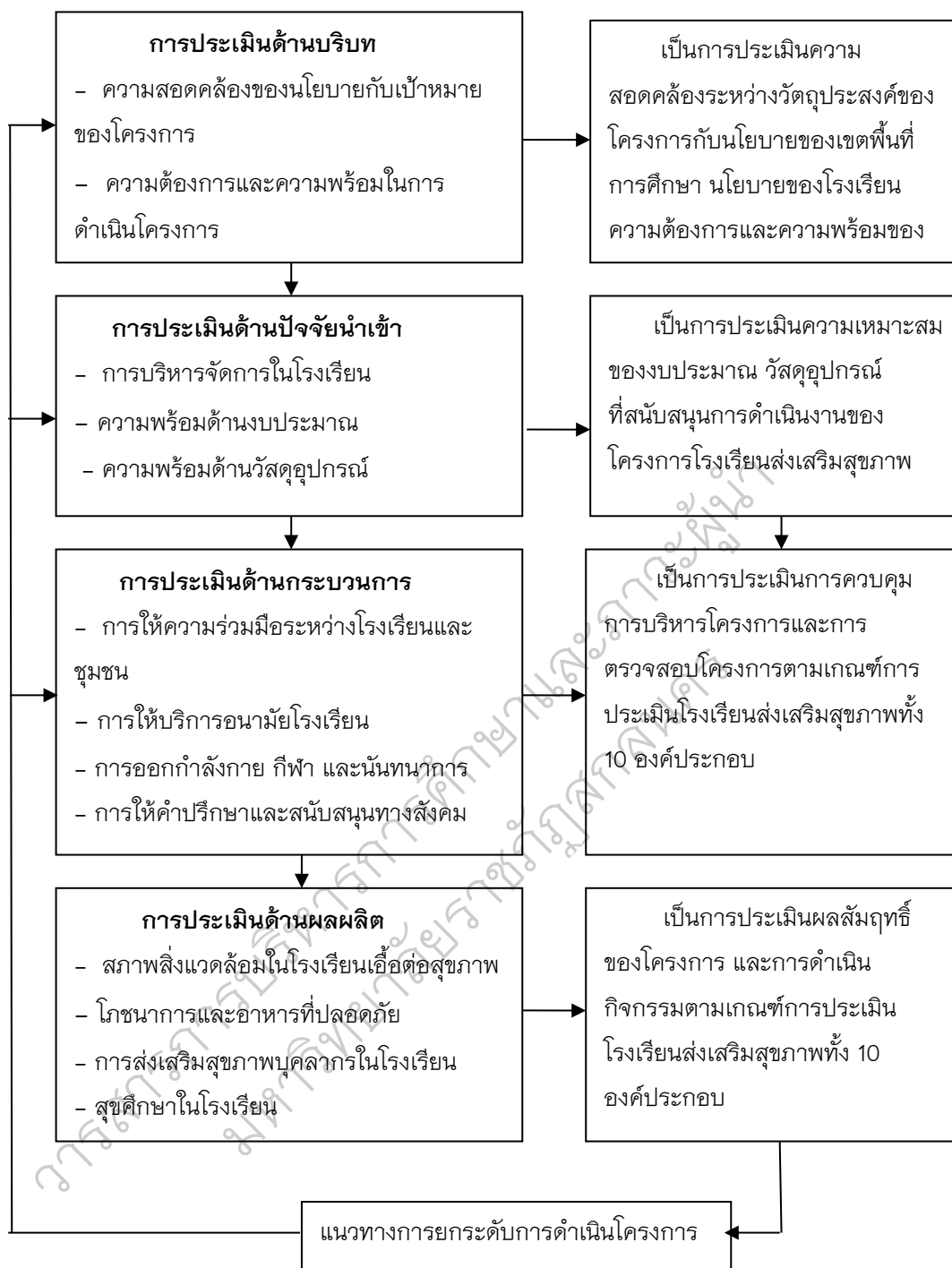
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในด้านบริบทของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการ (Input) ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product)
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการยกระดับการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกใช้การประเมินตามรูปแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) โดยมีการประยุกต์ใช้กับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งเป็นการประเมิน 4 ด้าน

ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรการวิจัย และแหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 198 โรงเรียน จำแนกตามขนาดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 114 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 78 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน โดยมีบุคคลที่มีส่วนร่วมใน

การดำเนินโครงการ ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน 198 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 198 คน ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 198 คน ผู้ปกครองนักเรียน 198 คน และนักเรียน 30,991 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 132 โรงเรียน จำแนกตามขนาดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 77 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 51 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน โดยมีบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 134 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Specified Sampling) เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทน จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน
- 2) ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 134 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Specified Sampling) ซึ่งเป็นครูหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน
- 3) ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 134 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Specified Sampling) ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานของคณะกรรมการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายปกครองจากชุมชน ฝ่ายการศึกษาจากชุมชน หรือเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยตำบล จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน
- 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 134 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random sampling) โดยการสุ่ม 2 ขั้นตอน คือ สุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มนักเรียนคนใดคนหนึ่งเพื่อให้ได้ผู้ปกครองนักเรียนคนนั้น และคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
- 5) นักเรียนจำนวน 395 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน และคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545, หน้า 75-77)

2.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ แบบสอบถามแต่ละชุด เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน แบบสอบถามดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้นำแนวทาง

แบบสอบถามของนวลปรางค์ เมธิกุล (2542) มาจัดสร้างเป็นแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด มี 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ประเมินความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และผู้ปกครองนักเรียน ที่ประเมินความคิดเห็นด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ที่ประเมินความคิดเห็นด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร คำนิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ วิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดข้อคำถามที่เกี่ยวกับขอบเขตของเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินโครงการ

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินผลและตามกิจกรรมโครงการ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item Objective Congruence) หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ และถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 50 คน ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน และนักเรียน จำนวน 50 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบริบทสภาพแวดล้อม การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาคคล้ายคลึงในระดับเดียวกันกับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 3 รวมทั้งได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และได้รับรางวัลเหรียญทองแล้ว เมื่อปีการศึกษา 2555 แล้วนำเครื่องมือไปวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) และหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาช (Cronbach, 1971, หน้า 161)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองและสามารถเก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในการทำหนังสือถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อผู้ประเมินประสานงานและแจ้ง กำหนดการ ขั้นตอนการประเมินโครงการกับผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธาน คณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน กลุ่มตัวอย่างระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้ขอความร่วมมือครูประจำชั้นช่วยในการแนะนำอย่างละเอียด ในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามระยะเวลาที่กำหนด

4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับคืน เพื่อนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียน วิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงประเมินนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ และ 2) การนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประชากรการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัย สรุปผลดังนี้

1. ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

1.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) สรุปผลการวิจัยได้ว่าจากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ด้านบริบทโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ โรงเรียนมีความพร้อมต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และคนในชุมชน และบุคลากรทุกคนมีความต้องการให้ดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) สรุปผลการวิจัยได้ว่าจากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการยังไม่เพียงพอ แต่สมรรถภาพของบุคลากรที่สนับสนุนการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม

1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) สรุปผลการวิจัยได้ว่า จากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ผลจากการวิจัยจากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ประธานคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การดำเนินโครงการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 10 องค์ประกอบ และการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบ ด้วย ดี เก่ง และมีความสุข

2. แนวทางการยกระดับการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 3 พบว่าควรพัฒนาในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านย่อยด้านงบประมาณ และด้านย่อยด้านวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

2.1 ด้านย่อยด้านงบประมาณ โรงเรียนควรบรรจุโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนควรจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และตระหนักถึงความสำคัญ เพื่อที่จะได้ร่วมสนับสนุนงบประมาณ โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อของบประมาณในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชนและหน่วยงานอื่นเพื่อของบประมาณในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการระดมทุนสนับสนุนโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจากศิษย์เก่าหรือชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการใช้จ่าย และหาแนวทางปรับปรุงการใช้จ่ายงบประมาณให้เพียงพอ โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โรงเรียนควรกำหนดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ต้องใช้งบประมาณให้ชัดเจน โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้งานงบประมาณในการดำเนินโครงการ โรงเรียนควรจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณโครงการที่ชัดเจน และโรงเรียนควรมีการรายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและชุมชน

2.2 ด้านย่อยด้านวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนควรจัดหา และผลิตสื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ครูผู้รับผิดชอบโครงการทำการสำรวจจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ และจัดทำรายการวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องจัดหาเพิ่มเติม โรงเรียนจัดหาสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่นักเรียน และชุมชนให้เพียงพอ โรงเรียนควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจัดเก็บ และซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ การส่งเสริมสุขภาพ ให้มีสภาพใช้งานได้เสมอ โรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านเวชภัณฑ์ยา และอุปกรณ์อื่นๆ โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การส่งเสริมสุขภาพ จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน บุคลากร และชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้คงสภาพหรือใช้การได้นาน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมระดมทรัพยากรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมสุขภาพ เช่น การขอรับบริจาค การจัดทำผ้าป่าการศึกษา โรงเรียนควรจัดหรือส่งเสริมให้มีการใช้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยาการท้องถิ่นในการดำเนินโครงการ โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือการใช้ อุปกรณ์ร่วมกับชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และโรงเรียนควรมีการจัดทำรายงานผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ เป็นรายปี

อภิปรายผล

ผลจากการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประธาน คณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตล้วนอยู่ระดับมาก ยกเว้นด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท ซึ่งประกอบด้วย นโยบายของโรงเรียน ความต้องการและความพร้อม มีการ ดำเนินการอยู่ในระดับมาก เพราะ นโยบายของโรงเรียนช่วยสนับสนุนให้มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน วัตถุประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่า ความต้องการและความพร้อมของบุคลากร ประกอบด้วย นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของการมี สุขภาพที่ดีและต้องการให้มีการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจาก การเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข การมีสุขภาพดีจะส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตา ฉิมพลี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ในด้านสภาพแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผ่าน เกณฑ์การประเมิน และเกรียงศักดิ์ ปานโคกสูง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ในด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมาก และพนัส กงกาหน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ในด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก และชมชนก ทวีชัย (2552 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษากับการประเมินโครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสุเหล่าลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านบริบท ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก และชูชื่น พงษ์ดี (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียน ราชดำริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ในด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า การประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับ เป้าหมายของโครงการ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพของนักเรียน และความต้องการของ บุคลากรจากการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการในโรงเรียนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญและให้ การสนับสนุนเป็นอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความพร้อมของวิธีการดำเนินการและมีความเพียงพอ สามารถ นำไปใช้ในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้เป็นอย่างดี แต่งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุนการ ดำเนินงานของโครงการยังไม่เพียงพอ ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พรพรชล โมลิกะ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเกรียงศักดิ์ พานโคกสูง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ในด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง และพนัส กงกาหน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุกดาหาร ในด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข ผู้นำนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และได้จัดทำแนวทางยกระดับการดำเนิน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3. ด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม โครงการร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชน การให้บริการอนามัยโรงเรียน การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ พบว่าโรงเรียนได้ ดำเนินการตามโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับมากทุกข้อ เห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ศึกษาในครั้งนี้ โดยส่วนมากจะผ่านการประเมินในระดับเหรียญทองขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เห็น ความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพราะสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียง ศักดิ์ พานโคกสูง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ในด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมาก และพนัส กงกาหน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน วิทยาลัยการศึกษามุกดาหาร ในด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก และชมชนก ทวีชัย (2552 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียน สู่เหล่าลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมมีระดับความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก และชูชื่น พงษ์ดี (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนราชดำริ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านกระบวนการ (Process) พบว่า การประเมินการควบคุมการบริหารโครงการ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร การดำเนินโครงการ และการตรวจสอบโครงการ ความคิดเห็น โดยรวม อยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย สภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อสุขภาพ โภชนาการและอาหารที่ ปลอดภัย สุขศึกษาในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสำเร็จของการดำเนิน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับมาก โครงการมีประโยชน์ ส่งผลให้นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนมีภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น มีความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค การป้องกันอุบัติเหตุ และการ ป้องกันสิ่งเสพติด ดังนั้น โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ อนามัยให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดา ฉิมพลี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรีด้านผลผลิต ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมีความ เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน และเกรียงศักดิ์ พานโคกสูง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้าน ผลผลิต อยู่ในระดับมาก และพนัส กงกาหน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก และชมชนก ทวีชัย (2552 :

บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษากลับเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสุเหล่าลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน โดยรวมมีระดับการบรรลุวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี และชูชื่น พงษ์ดี (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากลับเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนราชดำริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านผลผลิต (Product) พบว่า การดำเนินโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 10 องค์ประกอบ ความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรให้การสนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการต่อไป

1.1 ด้านบริบท ควรมีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง เข้มแข็ง ระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณสุขกับด้านสถานศึกษา ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม ซึ่งยังไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ

1.3 ด้านกระบวนการ ควรมีการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาจากการดำเนินโครงการ เพื่อนำมาวางแผนในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

1.4 ด้านผลผลิต ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการดำเนินการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นด้วย

2.3 ควรมีการวิจัยรายกรณีโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จสูงในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. (2547). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับ โรงเรียน.(ฉบับปรับปรุง).* กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. กระทรวงสาธารณสุข. (2548). *คู่มือการดำเนินงานโครงการเด็กไทยทำได้ในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.* กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ พานโคกสูง. (2551). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชมชนก ทวีชัย. (2552). *รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสุเทร่าลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชื่น พงษ์ดี. (2553). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนราชศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดา นิมพลี. (2549). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาสน์.
- พรพรชล โมลิกะ. (2548). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พนัส กงกาหน. (2551). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา Mukdahan.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2551). *ระบบสุขภาพและการจัดการ.* กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). *สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555- 2559.* กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.